

ГАЗЕТА
ВЕРХОВНОЇ РАДИ
УКРАЇНИ

ГОЛОСУ УКРАЇНИ

Світ без кордонів

У тому, щоби Україна досягла успіху, зацікавлені всі країни «Вишеградської групи»

▶ СТОР. 5

Ініціатива

Уроки в музеї

▶ СТОР. 6

Виставка

Про Майдан мовою артефактів

▶ СТОР. 8

№ 236 (8253)

П'ЯТНИЦЯ, 24 ЛИСТОПАДА 2023 РОКУ

WWW.GOLOS.COM.UA

У НОМЕР:

Для Перемоги маємо працювати разом!

Підсумки «Рамштайну»: створена коаліція розвитку ППО

Президент України Володимир Зеленський у вечірньому відеозверненні 22 листопада відзвітував про 17-те засідання у форматі «Рамштайн». Він зазначив, що є нові пакети підтримки України — наших воїнів. «Це стосується і снарядів, і ракет, і РЕБ, і дронів, і нових потужностей для нашої ППО. Створена відповідна коаліція — коаліція розвитку ППО. Лідерами в її організації є Німеччина та Франція, і я дякую за таке лідерство», — сказав він. Володимир Зеленський зазначив, що ще не все можна розповідати публічно, але український повітряний щит стає сильнішим буквально щомісяця.

▶ СТОР. 5

Фронт

Окупанти розпочали третю хвилю штурму на Авдіївському напрямку

За даними Генштабу ЗСУ (на 23.11), протягом минулої доби відбулося 74 бойові зіткнення. Найактивніше російські окупаційні війська атакують на Авдіївському та Куп'янському напрямках. Як повідомив командувач ОСУВ «Таврія» Олександр Гарнавський, ворожа армія розпочала третю хвилю штурмових дій на Авдіївському напрямку, мета якої — оточити Авдіївку.

▶ СТОР. 8

Під час акції українських перевізників на пункті пропуску «Краківець — Корчова».

Днями на пункті пропуску «Краківець — Корчова» українські перевізники провели мітинг у відповідь на блокування польськими протестувальниками перетину кордону вантажівками з Польщі в Україну. Як повідомляє Укрінформ, до акції долучилися перевізники та водії разом із транспортом, загалом до польського кордону приїхало понад 30 вантажівок. Організатори заходу — представники ГО «Міжнародні авто-

мобільні перевізники України» — наголошують, що через військову агресію росії всі опинилися в складній ситуації і треба разом розв'язувати проблеми. Українці вдячні полякам за допомогу в цей непростий час, але війна не завершена, тому країни і надалі мають працювати разом.

ПРОДОВЖЕННЯ ТЕМИ НА 4-Й СТОР.

ПЕРЕДПЛАТА-2024

Шанувальникам «Голосу України»

Редакція дякує вам, що у цей непростий для кожного українця час, протягом 2023 року, ви були нашими передплатниками.

З кожного номера газети ви дізнавалися про щоденні події в Україні та за кордоном, ситуацію на фронті, першими отримували інформацію про нові закони та зміни в законодавстві, про події в суспільно-політичному житті, культури, науки і спорту. Але вже час подумати про передплату на «Голос України» на 2024 рік.

Наступного 2024 року газета виходитиме 5 разів на тиждень українською мовою — за індексом 40224. Вартість передплати, на жаль, не вдалося утримати на рівні цього року — левову частку від передплати отримає не редакція — виробник газети, а «Укрпошта». Така реальність сьогодення.

Вартість передплати разом з послугами «Укрпошти» з доставки за індексом 40224 становить:

на 1 місяць — 145,00 грн;
на 3 місяці — 435,00 грн;
на 6 місяців — 870,00 грн;
на рік — 1740,00 грн.

І все-таки редакція сподівається, що і в наступному році наші любі передплатники будуть разом з «Голосом України».

Також повідомляємо, що економічно вигідніше оформити передплату на електронне видання «Голосу України». При цьому передплатники електронного видання матимуть змогу користуватися архівом газети, починаючи з першого номера, який вийшов 1 січня 1991 року. Для цього треба зайти на сайт www.golos.ua й ознайомитися з умовами та вартістю передплати.

«Голос України» — це ваш вибір, читачу, ваша газета!

КОРОТКО

■ П'ять тисяч гривень щомісяця додатково отримуватимуть молоді педагоги Дніпра — міські депутати підвищили суму з двох тисяч, як це було з 2017 року, інформує наш власкор Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.

■ У Хмельницькому з'явився ветеранський простір «Захист 4.5.0». Заклад працюватиме з військовими, родинами бійців, сім'ями загиблих, всіма, хто постраждав від війни. Тут пропонують і психологічний та юридичний супровід. Для тих, хто шукає роботу, є шанс пройти перекваліфікацію, передає наш власкор Ірина КОЗАК.

■ На Полтавщині у листопаді загальна сума виплат державних соціальних допомог сягнула 161,3 мільйона гривень. Їх уже отримали або отримують найближчими днями 72,8 тисячі мешканців області, повідомляє наш власкор Василь НЕЙЖМАК.

Більше від «Голосу України»: <http://www.facebook.com/GolosUkrainy>; <http://t.me/GolosUkrainy>

Голодомор — це також попередження про те, що станеться, якщо ми втратимо свободу

Голова Верховної Ради України взяв участь у науково-практичній конференції «90-ті роковини. Історія геноциду»

«Голодомор 1932-33 років був свідомим актом геноциду, здійсненим осатанілим сталінським режимом проти українського народу», — наголосив Голова Верховної Ради України Руслан Стефанчук під час науково-практичної конференції «90-ті роковини. Історія геноциду».

Спікер Парламенту України зауважив, що це був злочин, жертвами якого стали мільйони українців лише через те, що вони були українцями: «І Голодомор — не просто трагедія для України. Це також попередження про те, що станеться, якщо ми втратимо свободу».

Окрім того, він зазначив, що сьогодні уряди й парламенти багатьох країн визнали Голодомор 1932—1933 років геноцидом українського народу. Зокрема, лише впродовж 2022—2023 років Голодомор як явище геноциду українського народу визнали

17 національних парламентів, Парламентська асамблея Ради Європи та Європейський Парламент.

Водночас Руслан Стефанчук повідомив, що у середу, 22 листопада, Верховна Рада України прийняла

№ 10275 про Заяву Верховної Ради України у зв'язку з 90-ми роковинами Голодомору 1932—1933 років в Україні, у

якій відзначила всі парламенти, які за цей період приєдналися до визнання такого злочину як геноцид українського народу.

«Це наша спільна робота, це наше спільне бачення, спільна пам'ять», — акцентував Спікер Парламенту України, висловивши вдячність депутатам усіх парламентів, які «пам'ятають про те, що те, що відбувалося колись, більше повторитися не має». «Але цього не пам'ятають у рф, тому що, як і 90 років тому, теперішній рашистський режим продовжує нищити український народ лише за те, що ми є українцями, застосовуючи ті самі методи», — додав він.

Окрім того, Голова Верховної Ради України наголосив, що сьогоднішня російська агресія має безпосередній зв'язок із подіями дев'яносторічної давності. Агре-

сія рф супроводжується тяжкими воєнними злочинами й руйнуваннями: «І ворог знову використовує голод як зброю, блокуючи вивезення українського зерна й знищуючи портову інфраструктуру».

«Україна — це країна, яка пережила голод. І ми маємо високу відповідальність перед усім світом, тому що Україна була й залишається житницею всього світу», — зауважив він.

«Бажаю не втомлюватися просувати Україну, тому що наше зерно покладе основу майбутнього й буде оцінено прийдешнім поколінням», — акцентував насамкінець Руслан Стефанчук, зазначивши, що нинішнє покоління має остаточно зупинити агресора й геноцид українського народу.

Прес-служба Апарату Верховної Ради України.
Фото: rada.gov.ua

Жіноче лідерство проявляється у всіх сферах життя

Другий день 7-го Українського жіночого конгресу «Жіноче лідерство. Час відновлення. Час відбудови» зібрав багатьох сильних жінок, які працюють на Перемогу та розвиток країни в різних сферах. Серед учасниць і Заступниця Голови Верховної Ради Олена Кондратюк та народні депутатки Ірина Геращенко, Марія Іонова, Марина Бардіна.

У межах конгресу відбулися дискусії на тему «Жінки у процесах безпеки та забезпечення справедливості», «Формування нової системи громадського здоров'я та відновлення людського капіталу», а також було представлено спеціальну презентацію «Міграція: чинники, які впливають на повернення українців».

Під час обговорення питання безпеки, зокрема, йшлося про залученість жінок як у силові структури, так і в процеси, пов'язані із забезпеченням справедливості, перехідного правосуддя та антикорупційних ініціатив. Така роль та дієва участь жінок важлива з точки зору європейської інтеграції України, а також для дотримання стандартів, зокрема, впровадження гендерної політики в безпекових структурах та антикорупційних органах.

Відповідальність не має гендеру, переконана заступниця міністра з питань стратегічних галузей та промисловості Ганна Гвоздляр, яка поділилась своїм досвідом лідерства. За її словами, свій волонтерський шлях вона починала з госпіталю, де зрозуміла: щоб було менше поранених, маємо допомагати армії. Тож відтоді робила все, щоб підтримати фронт, який тримає нас всіх і забезпечує нам життя. Відтоді військо стало великою частиною її життя і вона дев'ять років керується принципом: військо понад усе. «Це й привело мене в Міністерство стратегічних галузей та промисловості. Бо розумію, що війську потрібна ефективна зброя та якісні засоби для евакуації. Уже на цій посаді побачила неймовірно багато крутих людей, у тому числі жінок, які у важких умовах виробляють зброю», — зазначила вона.

Ганна Гвоздляр закликала жінок, які прагнуть лідерства, не боятися зробити перший крок та не лякатися помилок. «Ми

ЦИФРА

Станом на жовтень 2023 року в лавах Збройних Сил перебувають понад 62 тисячі жінок. Це 7,3 відсотка від загальної чисельності військових. 43 тисячі військово-службовиць безпосередньо служать у ЗСУ, 18 тисяч — цивільний персонал. 7 тисяч становлять офіцери, 11 тисяч — сержантський склад, 22 тисячі — солдати. Водночас у районі бойових дій — 5 тисяч жінок.

всі дуже боїмося помилитися, бо залежимо від суспільної думки. Але помилятися не страшно. Страшно нічого не робити. І страшно через якийсь час усвідомити, що ми могли щось зробити, але не наважились», — констатувала вона.

Державний секретар Міністерства оборони України Людмила Дараган торкнулася впливу жінок у прийнятті рішень, які стосуються оборони.

Представниця Міноборони нагадала, що з 2014 року кількість жінок в армії зростає на 21 тисячу. «Жінки активно йдуть у ЗСУ і служать на бойових посадах. Нині в міністерстві ми також робимо кроки, щоб впровадити політику гендерної рівності», — зауважила вона, додавши, що попри це попереду ще великий шлях. Насамперед, за її словами, потрібно подолати гендерні стереотипи. «Наше законодавство є достатньо прогресивним, але воно не впроваджено на всіх рівнях», — зауважила урядовиця.

«Важливо розширити можливості для жінок на посадах командирів підрозділів, усунути штучні проблеми, пов'язані з їх просуванням по службі у військових частинах», — сказала Людмила Дараган, зауваживши, що міністерство впроваджує щодо цього системну політику, зокрема, проводить тренінги на рівні командирів. «Ми сподіваємось, що зможемо подолати ці стереотипи», — зазначила вона.

Заступниця директора НАБУ Поліна Лисенко, принагідно

Під час конгресу.

подякувавши народним депутатам за ухвалення в першому читанні законопроекту про збільшення чисельності працівників НАБУ, зауважила, що в їх антикорупційному органі жінок лише 26 відсотків. «Жінок замало, як представників правоохоронного антикорупційного середовища. Змінити це можна, зокрема, шляхом персонального лідерства. Зростати над собою, вести за собою жінок, які працюють у твоїй організації», — сказала вона.

У межах дискусії щодо громадського здоров'я та відновлення людського капіталу народний депутат та співзасновниця Українського жіночого конгресу Марія Іонова висловила переконання, що питання вирішення репродуктивних прав наших військових має стати державною політикою. За її словами, репродуктивна тема важка і не дуже популярна в суспільстві, але її потрібно обговорювати. «Маємо надати нашим захисникам та захисницям репродуктивні права. Ще в 2012 році, працюючи в Комітеті з питань охорони здоров'я, ми почали розвивати тему про допоміжні репродуктивні технології. Тоді ми здавалися білими

воронами, але зараз це вже питання національної безпеки. Це виклик, і ми маємо підготувати відповідну законодавчу базу. Але найголовніше — це підкріпити її фінансуванням, провести просвітницьку роботу», — зауважила Іонова.

У цьому контексті Марія Іонова зазначила, що вже сьогодні треба думати про фінансування цих програм, бо держава не зможе покрити всі витрати, щоб надати якісну послугу. «Тому маємо думати про державно-приватне партнерство», — зазначила народна депутатка.

«Усвідомлюючи, що наша боротьба на багато років, маємо дати відповідь на питання: хто продовжуватиме цю боротьбу, хто відновлюватиме країну? Всі ми маємо жити фронтом, але забезпечувати військових потрібно не лише зброєю, а й говорити про їхні родини та про можливість отримати ці послуги ветеранам і ветеранкам», — констатувала вона, наголосивши, що вирішення репродуктивних прав наших військових має стати державною політикою. Тоді буде набагато легше вирішити це питання та знайти джерела фінансування, переконана вона.

Коментуючи перебіг 7-го Українського жіночого конгресу Заступниця Голови Верховної Ради Олена Кондратюк зауважила, що захід зміг зібрати під своїм дахом справжніх лідерів, жінок, як надихають одна одну. «Особисто для мене великий виклик та відповідальність бути однією з співорганізаторів заходу. Відверто кажучи, його учасниці показують, що в Україні паритетне представлення чоловіків та жінок, що жінки нарівні з чоловіками можуть брати на себе відповідальність. Нині понад 60 тисяч жінок, які служать у секторі безпеки, і 5 тисяч з них — на передовій. Є багато жінок, які почали займатися антикорупційною діяльністю. Тож сподіваємось, що нульова толерантність до корупції нарешті буде визначальною в Україні», — наголосила Олена Кондратюк, констатувавши, що в Україні багато професійних, активних жінок, які мають лідерські здібності. Їм лише потрібно допомогти проявити себе так, як це роблять в європейських країнах.

Олена ГОРБУНОВА.
Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.
Більше фото тут —
www.golos.com.ua

Підтримка партнерів — важливий фактор у боротьбі

Одна із причин, чому ми досі можемо продовжувати боротьбу та успішно давати відсіч ворогу, — це підтримка західних партнерів, зокрема уряду та народу Естонії.

Так вважає народний депутат України Артем Кунаєв (на знімку другий ліворуч). Саме завдяки успішній співпраці між ним та мером Таллінна Михайлом Кілвартом та підтримці фонду BGV Charity Fund вдалося отримати потужні генератори для Запорізької області. Один із них уже було передано 15 БрОП НГУ імені Героя України лейтенанта Богдана Завади.

«Пан Михайл Кілварт особисто відвідав Україну, демонструючи тим самим велику солідарність та дружбу між нашими країнами. Це ще один крок у забезпеченні наших захисників необхідним обладнанням для збереження їхнього комфорту та ефективності виконання бойових завдань на передовій. Нехай наші захисники відчувують, що ми завжди підтримуємо їх на шляху до Перемоги», — сказав народний депутат.

Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.
Фото зі сторінки А. Кунаєва у Фейсбуці.

Вітчизняний ВПК має величезні перспективи

Держава повинна докладати максимум зусиль для розвитку військово-промислового комплексу і створення спільного виробництва з країнами-партнерами. Після Перемоги військова промисловість займатиме вагомую частку в нашій економіці. Про це розповів народний депутат України Сергій Штепа під час зустрічі з колективом запорізького оборонного підприємства «Мотор Січ».

Він також розповів про діяльність парламенту і висловив свою думку стосовно обороноздатності нашої держави та раціонального використання бюджету на потреби армії. Підкреслив, наскільки важливо для України виготовляти власну зброю та боєприпаси. А також подякував колективу за відданість роботі, сміливість і професіоналізм.

Народний депутат вручив працівникам підприємства Почесні грамоти Верховної Ради України за заслуги перед Українським народом.

Володимир ВОЛОДИМИРІВ.

На знімку: Генеральний директор АТ «Мотор Січ» Олександр Нікіфоров та народний депутат Сергій Штепа (зліва направо) під час зустрічі з колективом підприємства.

Фото зі сторінки С. Штепи у Фейсбуці.

У HOMER

Навчатися користуванню Інтернетом стало дуже просто

Вік — не перешкода для нових знань та навичок і не привід випадати із сучасного життя з усіма цифровими можливостями.

Портал Дія. Освіта запуснув онлайн-серіал із 10 фрагментів, що доступною мовою пояснює, як людям старшого віку користуватися смартфоном та Інтернетом у найпоширеніших життєвих ситуаціях.

З відеоуроків користувачі зможуть навчитися базових навичок, які знадобляться в реальному житті. Наприклад, як замовити ліки через Інтернет, написати онукам у соцмережі або перерахувати гроші.

Кожна серія присвячена окремій темі і навчить користуватися смартфоном, створювати електронну скриньку, поповнювати рахунок на мобільному телефоні та навіть створити ОСББ у кілька кліків. І це не повний перелік усіх можливостей, після опанування яких люди елегантного віку зможуть повноцінно використовувати цифрові технології.

Вл. інф.

ОФІЦІЙНО

Постанова Верховної Ради України

Про Заяву Верховної Ради України у зв'язку з десятою річницею початку Євромайдану та подій Революції Гідності

Верховна Рада України постановляє:

1. Схвалити Заяву Верховної Ради України у зв'язку з десятою річницею початку Євромайдану та подій Революції Гідності (додається).
2. Доручити Голові Верховної Ради України забезпечити невідкладне направлення тексту Заяви до парламентів та урядів іноземних держав.
3. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради України
Р. СТЕФАНЧУК.

м. Київ,
21 листопада 2023 року.
№ 3468-IX.

ЗАЯВА Верховної Ради України

у зв'язку з десятою річницею початку Євромайдану та подій Революції Гідності

Вкотре підтверджуючи відданість України ідеалам та принципам демократичної побудови держави, а так само рішучий і остаточний вибір Україною європейського та євроатлантичного майбутнього, зафіксованій у Конституції України,

підкреслюючи, що узурпація державної влади однією з її гілок, політичною партією, органом державної влади чи окремою посадовою особою є антиконституційною і неприйнятною в сучасному світі, оскільки спричиняє довготривалі тяжкі наслідки для держави та суспільства, суперечить демократичним цінностям і принципам та заперечує їх, констатуємо, що узурпація влади у 2010—2014 роках В. Януковичем призвела до суттєвого підриву основ національної безпеки і оборони України та порушення прав і свобод людини, спричинила вбивства цивільних осіб,

вшановуючи пам'ять загиблих Героїв Небесної Сотні та воїнів, які боронили Україну від російських загарбників, віддаючи шану мужності, доблесті та героїзму зв'язків, які продовжують захищати від збройної агресії російської федерації, керованої російським нацистським тоталітарним режимом, не лише нашу Вітчизну, а й усю Об'єднану Європу, весь вільний світ,

Верховна Рада України заявляє: героїчні і водночас трагічні події Революції Гідності були спричинені злочинною політикою В. Януковича та сформованого ним маріонеткового політичного режиму, що підтримувався і спрямовувався російським нацистським тоталітарним режимом та діяв всупереч національним інтересам України; триваюча широкомасштабна збройна агресія російської федерації проти України, тимчасова окупація Автономної Республіки Крим і міста Севастополя, а також частин

Донецької, Запорізької, Луганської, Херсонської областей, геноцид українського населення на захоплених територіях України стали людинаоневисницькою відповіддю держави-агресора на зусилля України, спрямовані на ліквідацію диктатури, боротьбу з наслідками колоніального минулого і розбудову сучасної успішної демократичної держави;

Герої Небесної Сотні покляли свої життя, захищаючи свободу, під час подій Революції Гідності, Захисники і Захисниці України, захищаючи Україну від російської неспровокованої та невинуватої збройної агресії, щодня віддають життя в ім'я ідеалів демократії, свободи та європейського майбутнього України;

Україна заплатила та продовжує платити найвищу ціну за звільнення від диктатури, відданість демократичним цінностям і принципам, за право самостійно визначати своє майбутнє, за свій цивілізаційний вибір бути повноправною частиною Об'єднаної Європи; свобода, гідність, демократія, верховенство права, права і свободи людини і громадянина є основою Української держави, цивілізаційним напрямом подальшого розвитку українського суспільства. Верховна Рада України послідовно стоїть і стоятиме на позиціях утвердження цих цінностей в усіх сферах суспільного життя.

Верховна Рада України наголошує на незворотності трансформації України для виконання всіх вимог, необхідних для набуття нею повноправного членства в Європейському Союзі і НАТО. Членство України в Європейському Союзі і НАТО стане найкращою даниною пам'яті учасникам Революції Гідності та воїнам, які загинули в боротьбі з маріонетковим режимом В. Януковича і російським нацистським тоталітарним режимом.

Верховна Рада України закликає міжнародне співтовариство до посилення військової, економічної, фінансової, гуманітарної допомоги Україні з метою шнайшвидшого відновлення територіальної цілісності України, виведення російських військ з її території та відновлення миру на Європейському континенті.

Постанова Верховної Ради України

Про Заяву Верховної Ради України у зв'язку з 90-ми роковинами Голодомору 1932—1933 років в Україні

Верховна Рада України постановляє:

1. Схвалити Заяву Верховної Ради України у зв'язку з 90-ми роковинами Голодомору 1932—1933 років в Україні (додається).
2. Доручити Голові Верховної Ради України забезпечити невідкладне направлення тексту Заяви до відповідних міжнародних організацій, урядів та парламентів держав світу.
3. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради України
Р. СТЕФАНЧУК.

м. Київ,
22 листопада 2023 року.
№ 3488-IX.

ЗАЯВА Верховної Ради України

у зв'язку з 90-ми роковинами Голодомору 1932—1933 років в Україні

Вшановуючи пам'ять співвітчизників, які стали жертвами Голодомору в Україні, вчиненого злочинним комуністичним тоталітарним режимом у 1932—1933 роках,

наголошуючи, що свідоме і цілеспрямоване вбивство голодом мільйонів українців було ще одним інструментом геноциду Українського народу російським імперіалізмом, який і досі не змінив своєї мети — знищення України і Українського народу,

констатуємо, що вивезення російською федерацією українського зерна з тимчасово окупованих територій України, екоцид, вчинений державою-агресором внаслідок підриву Каховської ГЕС, обстріли об'єктів критичної інфраструктури та складів з продовольством і гуманітарною допомогою, ліквідація української політичної та культурної еліти на окупованих російською федерацією територіях, асиміляція населення, депортація та примусове переміщення українських дітей за межі України, руйнування, викрадення і вивезення об'єктів культурної спадщини, спроби знищення української національної пам'яті, української ідентичності та нав'язування натомість російської свідчать про те, що методи, які застосовує російська федерація проти України та Українського народу, не змінилися,

акцентуючи з вдячністю, що на відміну від 1932—1933 років Україна бореться з російським імперіалізмом пліч-о-пліч з країнами і народами вільного світу, які надавали і продовжують надавати нам всю необхідну допомогу,

та у зв'язку з 90-ми роковинами Голодомору 1932—1933 років в Україні Верховна Рада України:

вшановує усіх громадян, які пережили цю страшну трагедію, коли штучно створений голод було використано як зброю масового знищення проти Українського народу для його остаточного упокорення, для жорстокого придушення його прагнень до побудови самостійної держави, для знищення української нації, її ідентичності, історії та культури;

вкотре засуджує злочинні дії тоталітарного режиму СРСР, спрямовані на організацію Голодомору в Україні, наслідком яких стало суттєве руйнування соціальних основ Українського народу, його вікових традицій, культури, генофонду та етнічної самобутності;

висловлює глибоку вдячність іноземним державам та міжнародним організаціям, які визнали Голодомор в Україні актом геноциду, а саме Австралії, Королівству Бельгія, Республіці Болгарія, Республіці Еквадор, Естонській Республіці, Грузії, Ірландії, Ісландії, Канаді, Республіці Колумбія, Латвійській Республіці, Литовській Республіці, Великому Герцогству Люксембург, Мексиканським Сполученим Штатам, Республіці Молдова, Королівству Нідерланди, Республіці Парагвай, Республіці Перу, Республіці Польща, Португальській Республіці, Словацькій Республіці, Республіці Словенія, Сполученим

Штатам Америки, Угорщині, Федеративній Республіці Німеччина, Французькій Республіці, Республіці Хорватія, Чеській Республіці, а також Балтійській асамблеї, Європейському Парламенту, Парламентській асамблеї Ради Європи;

визнає широкомасштабним нічим не спровоковану російську збройну агресію проти України продовженням російської геноцидної імперської політики, метою якої є покарання українців за прагнення розбудувати сучасну успішну демократичну державу, за цивілізаційний вибір — бути частиною Об'єднаної Європи;

висловлює глибоку вдячність міжнародним організаціям, урядам, державним діячам, представникам громадського сектору та людям з усіх країн світу, які підтримали Український народ у цей важкий час та стали на заваді спробам агресора повторити геноцид, що відбувся 90 років тому;

вкотре закликає міжнародні організації та парламенти держав світу до відновлення історичної справедливості та визнання Голодомору 1932—1933 років в Україні злочинним геноцидом Українського народу та наголошує, що це стане важливим сигналом тим політичним режимам, які хочуть вдатися до нових актів геноциду, а також вагомим внеском у справу забезпечення мирного і безпечного майбутнього для прийдешніх поколінь.

Постанова Верховної Ради України

Про передачу окремого майна, що забезпечує діяльність Верховної Ради України, до сфери управління Міністерства оборони України

З метою підтримки Збройних Сил України щодо здійснення заходів із захисту суверенітету, територіальної цілісності та недоторканності України від збройної агресії Російської Федерації та відповідно до статті 2 Закону України «Про правовий режим майна, що забезпечує діяльність Верховної Ради України» Верховна Рада України постановляє:

1. Передати з балансу Автобазу Управління справами Апарату Верховної Ради України до сфери управління Міністерства оборони України автомобільні транспортні засоби, запасні частини та інші матеріальні цінності до них згідно з додатком.

2. Апарату Верховної Ради України забезпечити у двотижневий строк передачу зазначеного у додатку майна відповідно до законодавства України.

3. Ця Постанова набирає чинності з дня її прийняття.

Голова Верховної Ради України
Р. СТЕФАНЧУК.

м. Київ,
22 листопада 2023 року.
№ 3490-IX.

З Польщею ми стоїмо на одній позиції — захисту демократії, територіальної цілісності і миру

ПРОБЛЕМА

Останнім часом черги перед пунктами пропуску на україно-польському кордоні налічують до трьох тисяч вантажівок. Щоб стабілізувати ситуацію, ще наприкінці жовтня Мінінфраструктури звернулося до міністра інфраструктури Республіки Польща Анджея Адамчика. Від Посольства України в Республіці Польща надійшла інформація про намір польських перевізників розпочати блокування україно-польського кордону шляхом обмеження руху у пунктах пропуску «Ягодин — Дорогуськ», «Краківець — Корчова» та «Рава Руська — Гребенне».

За роз'ясненням ситуації, яка склалася на україно-польському кордоні, «Голос України» звернувся до заступника голови Комітету Верховної Ради з питань транспорту та інфраструктури Володимира Крейденка (на знімку).

— Тенденція з пропуском вантажівок на україно-польському кордоні стала вже загрозливою... З'явилася інформація й про те, що поляки припинили пропускати навіть вантажівки з гуманітарною допомогою. Хоча сусіди стверджують, що гуманітарку і вантажі для потреб ЗСУ вони пропускають... Яка у вас є інформація?

— Справді, ситуація з пропуском вантажівок на кордоні важка. Від початку страйку польськими перевізниками кількість транспортних засобів, які проїжджають через кордон упродовж доби, щоденно зменшується. З огляду і на так складну ситуацію, ці показники є не просто критичними, а такими, що створюють економічну блокаду не лише для України, а й усіх європейських держав. Отже, питання стоїть гостро і його треба вирішувати.

На сьогоднішній проїзд порожніх вантажівок через автомобільні пункти пропуску на україно-польському кордоні здійснюється через ПП «Нижанковичі — Мальховіце» та «Устилуг — Зосин». А волонтери, звісно, знають уже про цю ситуацію на кордоні з Польщею. Тож у більшості випадків користуються альтернативними пунктами пропуску через Словаччину, Румунію та Угорщину. Це дає змогу зекономити час та довести гуманітарний вантаж за призначенням без затримок.

— Невже влада нічого не робила для того, щоб ситуацію не доводити до критичної?

— Зроблено було, як на мене, усе можливе і від нас залежне. Ще 26 жовтня Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України підготувало лист на ім'я Єврокомісара з питань транспорту Адіни-Йоанни Велян щодо пошуку можливостей для підвищення пропускної спроможності ПП та представило можливі варіанти для оперативного вирішення цього питання.

З огляду на ускладнення ситуації на кордоні та з початком страйку 6 листопада надіслано повторне звернення до пані Велян щодо можливості спільної з Єврокомісією координації і пошуку шляхів вирішення ситуації.

Віце-прем'єр-міністр з відновлення України — міністр розвитку громад, територій та інфраструктури Олександр Кубраков 9 листопада мав телефонну розмову з міністром інфраструктури

Республіки Польща Анджеєм Адамчиком. Того дня заступник міністра розвитку громад, територій та інфраструктури України Сергій Деркач мав також розмову у телефонному режимі з державним секретарем міністерства інфраструктури Республіки Польща Рафалом Вебером. Предметно обговорювали вимоги польських протестувальників та шляхи розв'язання проблеми.

Крім того, Мінінфраструктури спрямувало звернення до МЗС України щодо порушення Угоди між Україною та Польщею про пункти пропуску через державний кордон з пропозицією звернутися до Республіки Польща із закликом чітко виконувати домовленості, утриматися від дій, не передбачених угодою та негайно розблокувати пункти пропуску для руху вантажних транспортних засобів.

Також 9 листопада було ініційовано проведення засідання Спільного комітету (створеного у межах Угоди між Україною та ЄС про вантажні перевезення автомобільним транспортом). Представники Мінінфраструктури тричі телефоном розмовляли з представниками DG MOVE (Генеральний директорат Європейської комісії з питань транспорту в рамках ЄС. — Ред.). Водночас Мінінфраструктури перебуває у постійній робочій комунікації з представниками міністерства інфраструктури Республіки Польща.

— І як влада Польщі реагує на дії своїх перевізників? Адже в результаті цієї ситуації страждатимуть обидві сторони...

— Представники мінінфраструктури Польщі повідомили, що 7 листопада відбулася зустріч делегації міністерства на чолі з держсекретарем Р. Вебером з польськими перевізниками та представниками протестувальників. Керівництво мінінфраструктури Польщі довело до них інформацію про те, що виконання їхніх вимог не є можливим з огляду на відсутність ммотивованих обставин, які б цьому передували...

— Тож чого хочуть протестувальники?

— Однією з основних вимог організаторів страйку поблизу пункту пропуску «Рава-Руська — Гребенне» є повернення дозволів для здійснення міжнародних вантажних автомобільних перевезень українським автоперевізникам на в'їзд до Республіки Польща. Зазна-

чене питання вже порушувалося під час блокування україно-польського кордону польськими перевізниками у травні цього року. І, як було раніше поінформовано Представництвом України при ЄС, Єврокомісія підтвердила, що повернення до дозвільної системи є порушенням Угоди між Україною та Європейським Союзом про перевезення вантажів автомобільним транспортом, а повернення квот на видачу дозволів українським перевізникам є порушенням ринкових відносин.

Нагадаю, що 31 жовтня 2023 року відбулася робоча комунікація представників Мінінфраструктури з представниками DG MOVE, під час якої було ще раз наголошено, що сторонами цієї угоди є Україна (з одного боку) та Європейський Союз (з другого). Цей договір був укладений з урахуванням недоступності традиційних транспортних шляхів у регіоні та нагальної потреби в забезпеченні ланцюгів постачання і продовольчої безпеки шляхом використання альтернативних автомобільних шляхів, зокрема для транспортування пального, харчових продуктів та інших товарів з України до Європейського Союзу. Для України на теперішній момент, беручи до уваги блокування морських портів та систематичні збої у функціонуванні «Зернової ініціативи» і значні пошкодження портової інфраструктури, сухопутне сполучення відіграє надважливу роль.

Важливо і те, що нині перевізники з країн ЄС, зокрема Республіки Польща, мають більш привілейовані переваги під час перевезень у межах дії угоди, адже вони можуть виконувати перевезення з будь-якої держави ЄС до України без дозволу.

— Повернення дозволів для українських перевізників — це не єдина умова?

— Не єдина. Протестувальники також вимагають введення заборони на реєстрацію в Республіці Польща транспортних компаній з капіталом з-поза меж ЄС та скасування попередньо виданих у Польщі ліцензій для компаній з капіталом з-поза меж ЄС. Ця вимога аж ніяк не в компетенції української сторони...

Крім того, польські перевізники вимагають доступу до системи «Шлях» компаніям, зареєстрованим у Республіці Польща. Цей функціонал використовується суб'єктами господарювання, зареєстрованими в Україні, для формування та ведення їх ліцензійних справ, отримання дозволів на здійснення міжнародних перевезень тощо, а отже, може використовуватися ліцензіатами, які отримали ліцензії згідно із законодавством України...

— У деяких вітчизняних ЗМІ з'явилася інформація від представників АсМАП (Асоціація міжнародних автомобільних перевізників України), що і Україна, і Польща вже готують судові позови проти протестувальників. Це може допомогти розблокувати ситуацію на кордоні у пунктах пропуску?

— Судові процеси, і в Україні, і в Польщі, можуть тривати роками. Тож результат може мати лише віддалену перспективу. Рішення суду, можливо, буде через пів року, може — через два місяці чи через три. Тому, думаю, реально розблокувати пункти пропуску через суд швидко не вдасться.

Це питання лежить в економічній площині: польські перевізники виступають за повернення дозволів на пере-

везення, які діяли до підписання відповідної угоди між Україною та ЄС.

Народні депутати профільного комітету Верховної Ради про цю проблему і про перспективи блокування кордону говорили ще на початку листопада. Нині м'яч на боці виконавчої гілки влади. Ми постійно моніторимо ситуацію, стежимо за розвитком подій, допомагаємо чим можемо. Вже створено оперативний штаб для допомоги нашим водіям на кордоні...

— Відомо, що протестувальники подавали заявку на блокування кордону до 3 січня 2024 року. Чи вдасться домовитися раніше? Чи Україна погодиться на повернення дозволів для вітчизняних перевізників?..

— Це, напевно, неприйнятно, бо кількість вантажів в Україні збільшується, у нас є постійна потреба щось перевозити чи отримувати через польські кордони. Це найближчі і найпопулярніші у нас пункти пропуску, вони мають великий попит, і блокування цих пунктів пропуску впливає на життєдіяльність нашої держави...

Але домовитися завжди можна, головне, щоб було бажання. Повернення до практики надання дозволів українським перевізникам на перетин кордону не буде. Стосовно вимог доступу до електронної черги чи програми «Шлях» — думаю, що це питання може обговорюватися. Ми можемо піти на поступки, щоб якнайшвидше розблокувати кордон і дати можливість і нашим громадянам, і перевізникам здійснювати ті функції, які на них покладені.

— Нещодавно у польських ЗМІ з'явилася інформація про те, що один з організаторів блокування має проросійські погляди та що його структура торгує і з білоруссю, і з росією. Чи може до цієї історії бути причетна країна-агресорка?

— Я схильюся до думки, що не варто тут додатково втягувати «російський фактор». Нині ми говоримо винятково про економіку України і Польщі. І це питання треба розглядати саме в цій площині, в економічній. Не хотілося б вірити, що тут є «російський слід». Але зрозуміло, що від того, що ми маємо конфліктну ситуацію з нашими друзями-поляками нині, виграє російська федерація. І тут треба всім, і полякам, і українцям, зрозуміти: ми маємо допомагати одне одному, ми стоїмо на одній позиції — захисту демократії, територіальної цілісності і миру. Тому треба знижувати градус напруги і сидати говорити про точки дотику.

— Зрозуміло, що рано чи пізно маємо залагодити цю проблему. Однак нині українські перевізники і бізнес зазнають чималих збитків. Хто компенсуватиме ці втрати та чи буде Україна їх переадресувати польській стороні? Адже саме з вини польських перевізників потерпає українська сторона...

— Упевнений, це питання вирішуватиметься в судах, уже справді підготовлені позови. Але тепер, якщо ми не домовимося з польською стороною, не знайдемо точки дотику, матимемо ще більше втрати. Нам потрібно звертатися до інституцій Європейського Союзу, які є вищими і які виступають гарантом виконання підписаних документів, і з боку України, і ЄС.

— Втручання у ситуацію інституцій Європейського Союзу може посприяти пришвидшенню вирішення цього питання?

— Я переконаний, коли є арбітр, коли є третя сторона, яка може зіграти роль арбітра та допомогти сісти за стіл перемовин і говорити по суті, а не емоціями, це додатково грає на руку і українській, і польській стороні. Тому я переконаний: залучення представників Європейського Союзу, керівні органи якого відстежують відповідні порушення європейського законодавства, угод, підписаних Європейським Союзом, і має бути вирішальним фактором. Тому, паралельно з переговорами, має бути апелювання до структур ЄС, які гарантують виконання угод усіма країнами — членами ЄС.

Пункт пропуску «Ягодин — Дорогуськ».

Розмовляла
Ірина ШАТРОВА.

Уперше ввійшли до складу Комітету Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО

22 листопада Україну вперше обрали до складу Комітету Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО під час 24-ї сесії Генеральної асамблеї країн — учасниць Конвенції про охорону всесвітньої культурної і природної спадщини у штаб-квартирі ЮНЕСКО в Парижі, повідомили в Міністерстві культури та інформаційної політики України.

«Це історична для України подія та важливий крок у розвитку та захисті культурної та природної спадщини України. Дякуємо країнам — учасникам Конвенції за висловлене солідарне рішення на підтримку України. Зараз важливіше, ніж будь-коли, об'єднатися для захисту нашої культурної спадщини», — заявив т. в. о. міністра культури та інформаційної політики Ростислав Карандеєв.

Обрання України до Комітету Всесвітньої спадщини відкриває нові можливості для активної участі в реалізації Конвенції. Зокрема, приймати рішення щодо використання Фонду всесвітньої спадщини та включення об'єктів до Списку Всесвітньої спадщини та Списку Всесвітньої спадщини під загрозою.

ФОТОФАКТ

У Києві відбулася передача техніки українським поліцейським від уряду США в рамках проекту міжнародної технічної допомоги «Посилення спроможності Національної поліції України в боротьбі зі вторгненням російської федерації та захисту цивільного населення». Вісім броньованих повнорозмірних пікапів класу захисту BR6 TOYOTA HILUX отримали слідчі Донецької, Луганської, Запорізької, Миколаївської, Херсонської, Сумської, Чернігівської та Харківської областей.

Фото з сайту pru.gov.ua

Північна Македонія продовжить навчати наших бійців

Міністр оборони Північної Македонії Слав'янка Петровська «розкрила» національному телеканалу «великий секрет». Телеглядачі дізналися, що країна є вірним партнером НАТО і активно бере участь в усіх ініціативах Альянсу. За її словами, на військових базах країни нещодавно завершилися навчання першої групи українських бійців. Це досі трималося у таємниці з «міркувань безпеки».

Слав'янка Петровська запевнила партнерів по Альянсу і генерального секретаря НАТО Єнса Столтенберга, який у рамках своєї поїздки на Балкани відвідав і Скоп'є, що подібні навчання продовжаться і в 2024 році. Як вона зазначила, це буде тривати «доти, доки в цьому є потреба». Тобто до повної перемоги України і того часу, коли загарбники не підуть з її території. Вона зазначила, що рішення про навчання українців «на об'єктах, які належать армії Республіки Північна Македонія», свого часу ухвалив уряд країни, і міністерство виконувало його.

А ось зміст підготовки, кількість бійців, які пройшли її і проходитимуть далі, вона не стала розкривати.

Північномакедонські ЗМІ, коментуючи цю новину, зазначають,

що це робить їхню країною другою серед усіх балканських держав, які надали свої військові бази і довідчених інструкторів для навчання українських військовослужбовців.

Першою з початку російського вторгнення в Україну це зробила Румунія, допустивши на свою територію українські підрозділи та досвідчених інструкторів з інших країн НАТО. Вони нагадують, що в серпні Греція також запропонувала навчати українських пілотів на винищувачах F-16, але не на своїй території. Приєдналася до цього і Словенія, але відрядила своїх інструкторів на навчальні військові бази до Німеччини.

Міністр оборони Північної Македонії повідомила, що країна також передала Україні військову техніку. Так, ЗСУ вже отримали від неї чотири літаки Су-25, 30 танків Т-72, стрілецьку зброю, боєприпаси ще радянського виробництва та іншу військову допомогу. Все це ще Македонія закупила в Україні ще в 2001 році. Зараз на взаємін армія Північної Македонії отримує від НАТО сучасну західну техніку. За рішенням уряду Північної Македонії незабаром Україні буде передано ще 12 ударних вертольотів також радянського виробництва.

Олександр ВОЛОДИМИРОВ.

Підсумки «Рамштайну»: створена коаліція розвитку ППО

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Водночас деталі 17-ї зустрічі Контактної групи з питань оборони України розкрив і міністр оборони Рустем Умеров. Він теж звернув увагу на зміцнення ППО. Так, за його словами, сформовано нову коаліцію наземних засобів протиповітряної оборони. До неї долучилися 20 країн (Ground-Based Air Defence), лідери — Німеччина та Франція.

Зокрема, за підсумками візиту міністра оборони Німеччини вже оголошено про допомогу на 1,4 млрд доларів, куди входять системи IRIS-T з керованими ракетами, вісім тисяч нових протитанкових мін, один комплект системи Patriot, додаткові 155-міліметрові артилерійські боєприпаси — все Україна має отримати до середини грудня.

Нідерланди підготували два млрд євро на військову допомогу Україні.

Лідер ІТ-коаліції — Естонія — надасть фінансування на суму 500 тисяч доларів на діяльність ІТ-коаліції на додачу до зобов'язань Люксембургу в розмірі 10 млн євро.

Британія та Норвегія у рамках Морської коаліції шукатимуть способи посилити безпеку в Чорному морі.

Рустем Умеров також подякував за постійну підтримку України з боку міжнародних партнерів. Він наголосив, що кожна одиниця озброєння, надана Силам оборони України, посилює їх здатність чинити опір ворогу та визволяти українську територію.

Крім того, очільник Міністерства оборони країни-партнерів прийзидити з офіційними візитами до України, щоби мати змогу на власні очі переконатися, що надана ними допомога використовується ефективно і наближає день нашої Перемоги.

«Перемога України стане чітким сигналом для диктатур. Це сигнал про те, що злочин агресії буде покараним», — сказав Рустем Умеров.

У Мінборони додали, що для цього Україна працює над створенням потужного військово-промислового комплексу і залучатиме своїх міжнародних партнерів до цього процесу.

ЗА ПОРЕБРИКОМ

Витрати на оборону вищі, ніж на соціальну сферу

22 листопада рада федерації рф затвердила бюджет на 2024 рік з рекордно високими затратами на оборону — майже третина бюджету, а разом з видатками на силовиків — 40 відсотків.

Уперше в історії росії, як зауважила «Медуза», військові витрати перевищили соціальну сферу. Все це робиться для підтримки божевільних ідей російського диктатора з перерозподілу світу.

Дехто з депутатів спробував піддати сумніву необхідність рекордних витрат, але їх не почули. Пропонували збільшити утримання на житло для дітей-сиріт, яких після війни стане ще більше, а черги дуже довгі. Багато років під цю програму виділяють лише 10 млрд рублів. Однак міністр фінансів антон сілуанов заявив, що грошей немає, важко зберегти фінансування навіть на рівні минулого року.

Пропонували виділити додаткові кошти на переселення росіян з аварійного житла та районів Крайньої Півночі, на ліквідацію наслідків масових пожеж. Але більшість соціальних ініціатив було відхилено.

Усі лідери партій проголосували за бюджет, за винятком комуніста геннадія зюганова, який, підтримуючи рекордні витрати на війну, не погодився зі скороченням фінансів на економіку.

Ще однією вирвою для путінського режиму стали окуповані території. Для них в 2024-му виділили майже 233 мільярди рублів. Це значно менше від потреб, тому збільшення фінансування обіцяють за рахунок перерозподілу закритої частини бюджету. Війна боляче вдарила і по державних компаніях — їм збільшать субсидії теж за рахунок закритої частини бюджету.

Великі дискусії виникли з приводу індексації зарплати силовикам. Уряд категорично виступив проти. Але депутати згадали про президентські вибори і лояльність силовиків. Вирішили підвищити зарплати тим, на штиках кого тримається цей режим.

Економісти розкритикували прийнятий на 2024 рік бюджет як занадто оптимістичний. Щоб вистачило грошей на війну, казна має отримати на 35 трильйонів рублів більше доходів, ніж у 2023-му — майже на 22 відсотки.

Міністр фінансів обіцяє знайти додаткові надходження до бюджету за рахунок запровадження експортного мита, збільшення непрямих податків, підвищення акцизів на тютюн і спиртне.

Під сумнів прогнози уряду взяли навіть у рахунковій палаті рф, оцінивши розмір недостачі в сотні мільярдів рублів.

Якщо доходи не зростуть, міністерство фінансів обіцяє знайти гроші «за рахунок інших джерел». Це означає, що буде збільшено тиск на бізнес та на пересічних росіян. Режим уже вдавався до примусових разових внесків промислових підприємств, щоб не опинитися у вирві.

Під час зустрічі 15 листопада в ново-огарьово з путінним представником бізнесу так і не почули, чого можна чекати від влади найближчим часом. путінський режим непередбачуваний — і це вони вже неодноразово відчували на собі.

Богдан КУШНІР.

У тому, щоби Україна досягла успіху, зацікавлені всі країни «Вишеградської групи»

«Вишеградська група» декларує підтримку України. Такий підсумок саміту лідерів країн групи, що відбувся в середу в столиці Чехії Празі за участі президентів Угорщини — Каталін Новак, Польщі — Анджея Дуди, Чехії — Петра Павла та Словаччини — Зузани Чапутової (на знімку).

Окрім низки питань із розряду добросусідської співпраці чотирьох країн-учасниць, на форумі детально обговорювалися ситуація в Україні, конфлікт на Близькому Сході та розширення ЄС.

Під час підсумкової пресконференції Анджея Дуда заявив, що Україна й надалі потребує підтримки країн «Вишеградської групи» і що необхідно це робити не лише членам групи, а й мобілізувати для цього союзників. У двох ключових напрямках: реалізація допомоги для відбиття російської агресії і надання допомоги українським біженцям. На переконання глави Польської держави ця підтримка має реалізовуватися у двох аспектах — допомога, яка надсилається в Україну, та надання допомоги біженцям з України. В тісному взаємозв'язку з можливістю підтримки України, на його думку, є також розвиток транспортно-го сполучення між країнами «четвірки» в рамках проекту «Via Carpatia», бо «функціональна і розвинута інфраструктура також дає змогу транспортування допомоги для України з балтійських портів через Польщу в напрямку польсько-українського кордону».

Попри відому позицію в питанні надання підтримки, зокрема стосовно постачання військової допомоги нашій державі, яку від початку російської агресії займає угорський уряд, а віднедавна — й словацький, президентки цих держав задекларували проукраїнську позицію. Зокрема, президент Словаччини Зузана Чапутова наголосила на важливості й необхідності продовження надання допомоги Україні, бо вона «здійснюється в інтересах стабільності й миру в регіоні».

Президентка Угорщини Каталін Новак також задекларувала: «Ми підтримуємо Україну і намагаємося надавати їй максимальну допомогу, щоб вона мала можливість у цій війні захистити свою країну і свій народ». При цьому вона наголосила, що спільна позиція країн «Вишеградської групи» полягає в тому, що перемоги росії допустити не можна. Натомість в питанні вступу нашої держави до ЄС президентка озвучи-

ла на форумі позицію свого уряду: «Я попросила колег, щоб вони приділили підвищену увагу також меншинам в Україні».

Господар зустрічі президент Чехії Петер Павел, який головував на засіданні, визнав, що підходи країн «Вишеградської групи» до деяких питань подекуди відрізняються, але те, що «є відмінності з окремих деталей, є природним». Натомість, що стосується українського питання, «в ході сьогоднішньої зустрічі не було висловлено діаметрально протилежних поглядів», — заявив президент. Політик повідомив, що всі лідери були єдині в тому, що те, «щоби Україна досягла успіху, а росія не досягла успіху», є прямим інтересом усіх чотирьох держав. У країнах «четвірки», на його думку, панує реалістичний підхід стосовно оцінки ситуації в Україні, всі усвідомлюють низку наявних проблем і не мають нереалістичних очікувань, проте це не заважає спільному розумінню

необхідності продовження всебічної підтримки України. П. Павел вважає те, що одні країни більше акцентують на військовій допомозі, а інші — на фінансовій або гуманітарній, є нормальним, бо з цих компонентів складається повна картина підтримки, якої потребує Україна. Чеський лідер заявив, що підтрим-

ка України та українців є важливою для безпеки країн «Вишеградської групи», відповідає їх національним інтересам, а росія має відповідати за скоєні нею злочини та вбивства, а також за завдану шкоду.

Іван КОЗЛОВСЬКИЙ.

Фото зі сторінки Kancelaria Prezidenta в соцмережі X.

У Тростянці на Сумщині урочисто відкрили нову модульну поліклініку. Збірні конструкції медичного комплексу громаді подарувало Німецьке товариство міжнародного співробітництва (GIZ), а лікувально-діагностичне обладнання передали благодійники з інших держав. Поліклініка замінила тростянецьку лікарню, зруйновану окупантами. Варвари-московити стріляли по ній навіть із танків, *передає наш власкор Володимир Чернов*

Укриття і правило «двох стін»: як тилове Закарпаття дбає про безпеку дітей

Безпека під час війни — питання номер один і для тилових областей. Саме тому на Закарпатті — так само, як і в інших регіонах країни — активно облаштовують укриття у закладах освіти.

Насамперед доречно буде сказати, що на Закарпатті за час війни ще не вводилася комендантська година. Територія регіону має вигляд грона винограду і межує з чотирма країнами Євросоюзу та НАТО. Мало того — відстань у напрямку від крайнього нашого села на межі зі Львівщиною чи Івано-Франківщиною до кордону цих європейських держав не перевищує сотні кілометрів. А обласний центр Ужгород впритул досягає новими будівлями Словаччини. Мабуть, тому ворог не дозволяє собі обстрілювати регіон (за винятком одного разу на початку широкомасштабної війни). Бо ж маленька помилка або неточність — і ракета може потрапити на територію нашої країни...

Лише одна школа на дистанційці

Фронт від Закарпаття далеко, проте й тут не легковажать питаннями безпеки населення і, зокрема, школярів. Директорка обласного департаменту освіти, науки, молоді і спорту Мар'яна Марусинець (на знімку) наводить промовисту статистику: в області функціонують 573 заклади загальної середньої освіти, з яких 506 здійснюють навчання за очною формою, 66 — за змішаною, а один працює дистанційно.

З цього ж числа 53 заклади мають власну споруду цивільного захисту (протирадіаційні укриття); 166 не мають своїх укриттів, зате уклали угоди з іншими структурами і фізичними особами про використання сховищ; у 53 закладах облаштували підвальні приміщення. Використовуються також коридори та інші приміщення за правилом «двох стін».

Є один-єдиний виняток: Свалявська міська початкова школа № 3 наразі не має ані власного укриття, ані можливості укласти відповідну угоду, тому навчання проводить дистанційно.

«Широка» війна торік примусила владу і педагогів подбати про безпеку учнів та вихованців дитячих садочків. У закладах освіти області швидко і досить надійно відремонтували та облаштували укриття, причому коштом місцевих бюджетів. Нових захисних споруд 2022/2023 року не будували, під час канікул наводили лад у наявних.

Для часткового оновлення чи капітального ремонту укриттів урядовою Постановою від 28 квітня № 419 «Деякі питання надання субвенції з державного

бюджету місцевим бюджетам на облаштування безпечних умов у закладах загальної середньої освіти» для області передбачено кошти в сумі 17 млн 470 тис. грн, що дає можливість здійснити капітальний ремонт у десяти закладах.

Подбали про укриття і для найменших. За словами Мар'яни Марусинець, із 575 дитячих садків, які працюють у різних форматах, 14 мають власну захисну споруду, 373 облаштували підвальні приміщення, 188 уклали угоди з іншими закладами або фізичними особами, решта використовують коридори та інші приміщення за правилом «двох стін».

Мають відповідні приміщення і заклади професійно-технічної, фахової передвищої та вищої освіти. Задля безпеки під час навчального процесу вони можуть використовувати власні найпростіші укриття або сховища на інших об'єктах, розташованих поблизу, з якими уклали угоди.

Подекуди бракує меблів і обладнання

Як констатує директорка департаменту, не в кожній школі у потрібній кількості є лави, стільці та класні дошки для обладнання сховища. Крім того, наявні укриття зазвичай не є спеціально спроектованими для цього спорудами, чимало з них реконструювали та облаштува-

ли громади нашвидкуруч своїми силами: десь переобладнували, десь утеплюли, проводили водогін, пробивали запасні виходи тощо. Тому деякі з цих об'єктів треба якісніше відремонтувати, дообладнати, оновити.

Перед початком навчального року, за словами Мар'яни Марусинець, фахівці Державної служби з надзвичайних ситуацій кожному укриттю видали акт готовності. Без такого документа жодна школа не могла розпочати навчання.

— Насамперед ми разом з освітянами дбаємо про безпеку і здоров'я учнів, — наголошує директорка департаменту. — Закуплено обладнання, щоб забезпечити належні санітарно-гігієнічні умови. Кожне укриття забезпечено питною водою. Є медикаменти, встановлено санвузли. Але ми прагнемо, щоб у кожному такому приміщенні можна було організувати якісний навчальний процес, щоб школярі мали належних розмірів простір і для повноцінного спілкування. Дуже гарні укриття у багатьох школах Ужгорода, Мукачева, Хуста, Оноківської та інших громад.

Про ситуацію в громадах ми розпитали у Михайла Мушки. Він — голова Керещківської, яка об'єднує чотири великі села Хустського району. Тут навчаються 1670 учнів. Із чотирьох загальноосвітніх шкіл, за його словами, у селі Кушниця, Керещки й Березники є укриття. Немає у Лисичові, але там заклад його орендує. У школі мистецтв Кушниця власне укриття є, а от керещківська школа мистецтв і дитсадок уклали угоди про використання чужого — з місцевим споживчим товариством. Підписали аналогічні угоди з підприємцями Лисичівський і Березниківський дитсадики. Словом, захист малечі та школярів забезпечено.

Департамент освіти вимагає, аби в укритті кожен клас займався окремо. Якщо порівнювати рік минулий і поточний, то тепер ситуація набагато краща, запевняє Мар'яна Марусинець: «99,9 відсотка укриттів забезпечені так, що в них може бути організований не лише захист дітей, а й процес навчання». Що стосується дитячих садків, то вимоги такі: щоб були наявні ігрові зони, можливість відпочинку для малечі і хоча б кілька ліжок.

Автобусів треба більше!

Для комфорту та безпеки дітлахів потрібні ще й шкільні автобуси. Між іншим, як пояснює Мар'яна Марусинець, у такому транспорті дітей супроводжує

від дому до школи і у зворотному напрямку педагог-вихователь, що працює на півставки. Саме йому батьки довіряють безпеку своїх дітей.

Варто зауважити, що на Закарпатті понад дві третини населення живе в селах. Відстань від дому до школи часто сягає кількох кілометрів. Тому спеціальний транспорт вкрай потрібен!

Нині шкільний автопарк на Закарпатті — 204 автобуси, а це трохи більш як половина від потреби. Додам, що певне число бусів з початком повномасштабної війни передали для потреб війська.

Керівництво області намагається вирішувати і це питання.

На початку листопада в Ужгороді передали навчальним закладам нові машини марки Isuzu. Їх отримали ті школи, з яких транспорт був вилучений для потреб Збройних Сил України, та опорні заклади. Загалом передано десяток автобусів із тридцяти, які закуплені за сприяння Міносвіти України, а також за рахунок державної субвенції на суму 89,6 мільйона гривень, з яких 21,25 мільйона — співфінансування з місцевих бюджетів.

Цього року вперше придбано чотири автобуси для дітей з інвалідністю, що є пріоритетним напрямом і відповідає Національній стратегії зі створення безбар'єрного простору в Україні, прийнятій з ініціативи першої леді України Олени Зеленської. Ключі та сертифікати на транспортні засоби вручали керівники області: голова обласної ради Роман Сарай і очільник ОВА Віктор Микита.

Шкільні автобуси отримали Хустська міська рада (для Рокосівського ліцею), Свободянсько-Старостинський округ Батівської сільської ради (Бакоський ліцей імені Івана Франка); Великолучківська сільська рада (Великолучківська загальноосвітня школа І—ІІІ ст.), Нижньоворитська сільська рада (Нижньоворитський ліцей), Богданська сільська рада (заклад загальної середньої освіти І—ІІІ ст. с. Богдан), Синевирська сільська рада (Синевирський ліцей), Холмківська сільська рада (Шишлівський ліцей), Дубриницька сільська рада (Чорногівський ліцей), Нересницька сільська рада (Ганичівський опорний заклад загальної середньої освіти І—ІІІ ст.), Ясінянська селищна рада (Ясінянський заклад загальної середньої освіти І—ІІІ ступенів № 2).

Тож ситуація, хай і повільно, але поліпшується.

Василь НИТКА.

Ужгород.

Фото автора.

Уроки в музеї

Проведення шкільних занять на базі закладів культури передбачає проєкт «ВМУЗЕІ: (не) дрібниці на уроці», який реалізують у Дніпрі.

Як розповіли його ініціатори, вже зараз педагоги займаються з учнями у музейній кімнаті Вадима Сідура, бібліотеці української діаспори імені американського сенатора Джона Маккейна, Музеї історії Дніпра та Дніпровському художньому музеї.

«Виникла ідея оновити звичний шкільний урок у класі. Поєднати освітній процес із мистецьким простором, зокрема й музейним, аби максимально зацікавити учнів у здобутті знань. Якщо на початку проєкту було лише десять шкіл-учасниць, то нині вже приєдналося 35 закладів загальної середньої освіти — а це понад півтори тисячі учнів», — розповіла директор ліцею № 33 Лідія Яворенко.

Для десятикласників ліцею провели урок англійської у музейній кімнаті Вадима Сідура. Педагог вміло спрямувала освітню діяльність учнів та розпо-

віла про мистецтво і життєвий шлях Вадима Сідура, який свого часу навчався саме у цьому закладі.

А у стінах Дніпровського художнього музею для дев'ятикласників гімназії № 65 ввели урок, присвячений творчості письменниці Ольги Кобилянської та художниці Марії Башкірцевої. Аби поринути, наприклад, у XIX століття, застосували сучасні цифрові технології, штучний інтелект.

«Сподіваюся, моєму 9-му класу було цікаво. Цінність проєкту «ВМУЗЕІ: (не) дрібниці на уроці» у тому, що попри складні часи в учнів Дніпра є гарна можливість долучатися до таких незвичних, інтерактивних занять не за шкільними партами, а в стінах мистецьких закладів», — вважає вчитель української мови і літератури Дар'я Лобан.

Дев'ятикласник Артем Фундурат каже, що такий формат навчання йому до душі: «Вчитель цікаво подала

матеріал, була гарна нагода ознайомитися з картинами. Це не перший такий урок. Для нас проводили заняття і в

Музеї історії Дніпра. Це цікаво та круто!».

Володимир РИБАЛЬЧЕНКО.
Дніпропетровська область.

ВІСТІ З ГРОМАД

Оновили харчоблоки

Сарненська. Під час канікул за кошти бюджету громади в шести закладах освіти — Лючанському, Кричильському та Тутовицькому ліцеях, Маловербченській та Полянській гімназіях, Стрільській початковій школі — проведено роботи з монтажу систем вентиляції та ремонту харчоблоків. У сучасних харчоблоках комфортно готувати здорові страви дітям, повідомив сарненський міський голова Руслан Серпенінов.

Центр життєстійкості

Володимирецька. Центр життєстійкості планують відкрити у Володимирці на початку 2024 року. Адже громада пройшла відбір і стала учасником експериментального проекту із запровадження комплексної соціальної послуги з формування життєстійкості, ініційованого Міністерством соціальної політики України. Тут з людьми працюватимуть два психологи, два фахівці із соціальної роботи та соціальний менеджер, повідомив володимирецький селищний голова Володимир Ковенко.

Продукти для шпиталів

Дядьковицька. Більш як сім тонн харчових продуктів відправлено на звернення Міжнародного благодійного фонду «Загін Небайдужих» для наших захисників у шпиталі та лікарні, а також на позиції військових і деокуповані території, де проводяться пошукові та розмінувальні роботи. «Велика вдячність усім жителям громади, закладам освіти та культури, старостинським округам, які долучилися до збору», — зазначила дядьковицький сільський голова Людмила Вітковець.

Вшанували полеглих

Корецька. На Стелі пам'яті в Корці встановили пам'ятні дошки Захисникам-землякам Владиславу Чернишу та Олександрові Багінському. А рідним полеглих Героїв Валерія Остапчука, Василя Окушка та Євгена Горетого вручено їхні посмертні нагороди — ордени «За мужність» III ступеня, рідним Олександра Поліщука — медаль «За поранення». Про це повідомила секретар Корецької міської ради Валентина Павлюк.

Добірку підготувала наш власкор на Рівненщині **Олександра ЮРКОВА.**

ОГОЛОШЕННЯ

ОГОЛОШЕННЯ про проведення конкурсу на придбання квартири

Служба зовнішньої розвідки України

Місцезнаходження: вул. Нагірна, 24/1, м. Київ, 04107

Посадові особи замовника, уповноважені здійснювати зв'язок з учасниками:

Бондаренко Андрій Анатолійович, тел. (044) 481-66-18;

Злобін Андрій Віталійович, тел. (044) 451-96-24.

Режим роботи конкурсної комісії: Пн-Пт з 9⁰⁰ до 17⁰⁰.

Найменування предмета закупівлі: **закупівля за державні кошти квартири для військовослужбовців у регіонах України. м. Київ:**

- 1 однокімнатна квартира у м. Києві, житловою площею не менше 14,0 кв. м., загальною площею не більше 50 кв.м.;

Кінцевий строк подання конкурсних пропозицій: 02.12.2023 року до 18⁰⁰.

Дата та місце проведення конкурсу: 04.12.2023 року о 10⁰⁰ вул. Нагірна, 24/1, м. Київ, громадська приймальня.

Детальна інформація та електронна версія конкурсної документації: www.szgu.gov.ua

Загублено документ, а саме: **чп карту водія до цифрового тахографа UAD000008CRM000 на ім'я Чиж Анатолій Онисимович, вважати недійсною.**

Приватний нотаріус Андрух І.В. сповіщає про відкриття спадщини після смерті 26 червня 2023 року Пилипчук Катерини Василівни, спадкоємців якої просимо звернутися за адресою: вул. Лермонтова, буд.26 кв. 1, м. Кривий Ріг, тел. (067) 522 58 28.

Втрачене Свідоцтво про право власності на житло, видане Відділом приватизації житла Подільської райдержадміністрації м. Києва 17.11.1997р. (розпорядження № 11762), зареєстрованого в Бюро 27.11.1997 р., за реєстровим № 1980 на ім'я **Лева В.Т., Лева К.С.** вважати недійсним.

Втрачені документа а саме:
- **Військовий квиток:** серія АО №743008 від 31.05.2018р. на **Твердохліб Едуард Дмитрович.**
- **Посвідчення УБД:** серія УБД № 237931 від 28.04.2021р. на **Твердохліб Едуард Дмитрович,**
вважати недійсними.

До відома громадян, керівників проектних, будівельних, аграрних, промислових, транспортних підприємств і організацій та всіх інших власників а користувачів земельних ділянок та лісового фонду, а також відповідальних осіб органів місцевого самоврядування та органів державної виконавчої влади

Товариство з обмеженою відповідальністю "Оператор газотранспортної системи України" повідомляє, що на території всіх областей України знаходяться об'єкти газотранспортної системи, які експлуатуються ТОВ "Оператор газотранспортної системи України" (03065, м. Київ, проспект Гузара Любомира, будинок 44. Тел.: +38 (044) 239 78 70; e-mail.: info@tsoua.com).

Безперервна та безпечна робота об'єктів газотранспортної системи має надзвичайно важливе значення для економіки і обороноздатності України та для нормальної життєдіяльності абсолютно всіх громадян та підприємств держави. Крім того, об'єкти газотранспортної системи несуть потенційну небезпеку для життя та здоров'я людей, а також майна громадян, підприємств та організацій. Враховуючи вищевказане, для забезпечення безпечної експлуатації, вздовж об'єктів магістральних газопроводів встановлена охоронна зона - територія, обмежена умовними лініями уздовж наземних, надземних і підземних трубопроводів та їх споруд по обидва боки від крайніх елементів конструкції магістральних трубопроводів та по периметру наземних споруд на визначеній відстані, на якій обмежується провадження господарської та іншої діяльності.

Інформація про межі охоронних зон об'єктів газотранспортної системи України доступна для ознайомлення на Публічній Кадастровій карті України у вкладенні "Енергетика". Схеми розташування об'єктів магістральних газопроводів та їх охоронних зон, в розрізі областей, розміщено на сторінці "Розташування газопроводів територією України" офіційного сайту ТОВ "Оператор газотранспортної системи України" (зазначена інформація не доступна під час дії воєнного стану).

Правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних газопроводів визначено Законом України "Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів" та Правилами охорони магістральних трубопроводів, чинна редакція яких наведена на офіційному сайті Верховної Ради України.

Законом України "Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів" та "Правилами охорони магістральних трубопроводів" вздовж об'єктів магістральних газопроводів встановлено наступні розміри охоронних зон:

Клас газопроводу	Газопроводи I класу						Газопроводи II класу	
	До 300 включно	Від 300 до 600 включно	Від 600 до 800 включно	Від 800 до 1000 включно	Від 1000 до 1200 включно	Від 1200 до 1400 включно	До 300 включно	Понад 300
Умовний діаметр газопроводу	100	150	200	250	300	350	75	125
Розмір охоронної зони по обидві сторони від крайніх елементів конструкції (метрів)	100	150	200	250	300	350	75	125
Розмір охоронної зони від огорожі компресорної станції (метрів)	500			700			500	
Розмір охоронної зони від огорожі газорозподільної станції (метрів)	150	175	200	250	300	350	100	125

Відповідно до частини першої статті 14 Закону України "Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів" земельні ділянки, розташовані в охоронних зонах об'єктів магістральних трубопроводів, не вилучаються у їх власників або користувачів, а використовуються з обмеженнями, встановленими цим Законом та іншими нормативно-правовими актами.

Статтею 19 Закону України "Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів" визначено, що будівельні, ремонтні, земляні, геологорозвідувальні, бурові, вибухові, гірничі та днопоглиблювальні роботи на земельних ділянках, розташованих в охоронних зонах, у місцях, де магістральні трубопроводи проходять через водні об'єкти, болота, торфорозробки та місця видобутку корисних копалин, а також всі інші роботи, пов'язані з розробкою ґрунту на глибину більше 30 сантиметрів на таких земельних ділянках, проводяться лише на підставі письмового погодження з підприємствами магістральних трубопроводів.

Частину першою статті 22 Закону України "Про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів" визначено, що власники та користувачі земельних ділянок при здійсненні ними господарської та іншої діяльності на землях охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів зобов'язані дотримуватися особливого режиму господарської діяльності та обмежень, які поділяються на загальні обмеження, що діють в охоронних зонах об'єктів магістральних трубопроводів незалежно від внутрішніх зон безпеки, та особливі обмеження, що встановлюються в охоронних зонах об'єктів магістральних трубопроводів залежно від категорії зони безпеки.

До загальних обмежень, що діють в охоронних зонах об'єктів магістральних трубопроводів незалежно від внутрішніх зон безпеки, належить заборона:

- пошкоджувати та розбирати об'єкти магістральних трубопроводів;
- розбирати та руйнувати водопропускні, берегоукріплювальні, земляні, протиерозійні, протипожежні та інші споруди, що захищають об'єкти магістральних трубопроводів від руйнування, а також прилеглі території від аварійного витікання продукту, що транспортується магістральним трубопроводом;
- переміщувати, руйнувати та пошкоджувати в будь-який спосіб знаки закріплення магістральних трубопроводів на місцевості, пошкоджувати або руйнувати лінійну частину цих трубопроводів, засоби електрохімічного захисту від корозії, запірну арматуру, засоби технологічного зв'язку і лінійної телемеханіки, інші складові магістральних трубопроводів;

- кидати у водні об'єкти якорі, проходити із закинутими якорями, ланцюгами, лотами, волюшами і тралями;
- проникати на об'єкти магістральних трубопроводів, відчиняти люки, хвіртки і двері підсилюючих пунктів кабельного зв'язку, що не обслуговуються, огорож вузлів лінійної арматури, станцій катодного і дренажного захисту, лінійних і оглядових колодязів та інших лінійних споруд, відкривати і закривати запірну арматуру, вимикати і вмикати засоби зв'язку, енергозабезпечення, автоматики і телемеханіки магістральних трубопроводів;
- перешкоджати проїзду аварійної та спеціальної техніки підприємств магістральних трубопроводів.

До особливих обмежень, що діють у межах охоронних зон об'єктів магістральних газопроводів, етиленопроводів, належить заборона:

- будувати житлові будинки, виробничі чи інші будівлі та споруди, громадські будівлі;
- розміщувати автозаправні та автогазозаправні станції і склади пально-мастильних матеріалів;
- будувати гаражі та автостоянки, дачні і садові будинки та господарські споруди;
- будувати автомобільні дороги та залізничні колії, що проходять паралельно до магістрального газопроводу, крім випадків спорудження відомчих технологічних доріг підприємств магістральних газопроводів;
- влаштувати звалища, виливати розчини кислот, солей та лугів, а також інших речовин, що спричиняють корозію;
- розміщувати спортивні майданчики, стадіони, ринки, зупинки громадського транспорту, організовувати заходи, пов'язані з масовим скупченням людей;
- будувати огорожі для відокремлення земельних ділянок приватної власності, лісових ділянок, садів, виноградників тощо;
- зберігати сіно та солому, розбивати польові стани і табори для худоби, розміщувати пересувні та стаціонарні пасіки;
- висаджувати багаторічні насадження;
- облаштовувати цвинтарі, скотомогильники;
- переорювати (руйнувати) під'їзні шляхи та відомчі технологічні дороги до магістральних газопроводів;
- розводити вогонь і розміщувати відкриті або закриті джерела вогню.

Слід пам'ятати, що за порушення законодавства України про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів передбачена цивільно-правова, адміністративна або кримінальна відповідальність.

У разі виникнення будь-яких питань щодо забезпечення безпечної експлуатації об'єктів газотранспортної системи України, отримання погодження на виконання робіт в межах охоронних зон об'єктів магістральних газопроводів та уточнення меж охоронних зон на місцевості, просимо Вас звертатися до структурних підрозділів ТОВ "Оператор газотранспортної системи України" у Вашому регіоні.

ТОВ "Оператор газотранспортної системи України" закликає Вас не наражати себе та оточуючих на небезпеку та дотримуватися діючого законодавства України про правовий режим земель охоронних зон об'єктів магістральних трубопроводів.

Контактні дані структурних підрозділів ТОВ "Оператор газотранспортної системи України" у Вашому регіоні:

№ п/п	Найменування структурного підрозділу	Контактні дані	Регіон обслуговування
1.	Краматорське лінійне виробниче управління магістральних газопроводів	Донецька область, м. Краматорськ, вул. Паркова, буд. 70 тел.: (050) 326-90-44	Луганська, Донецька, Запорізька, Харківська

№ п/п	Найменування структурного підрозділу	Контактні дані	Регіон обслуговування
1.	Запорізьке лінійне виробниче управління магістральних газопроводів	Запорізька обл., м. Запоріжжя, Дослідна станція 6Б тел.: (061) 239-52-05; (050) 300-57-75.	Запорізька, Херсонська, Дніпропетровська, Кіровоградська
2.	Краматорське лінійне виробниче управління магістральних газопроводів	Донецька область, м. Краматорськ, вул. Паркова, буд. 70 тел.: (050) 326-90-44	Луганська, Донецька, Запорізька, Харківська

№ п/п	Найменування структурного підрозділу	Контактні дані	Регіон обслуговування
1.	Боярське лінійне виробниче управління магістральних газопроводів	Київська обл., м. Боярка, вул. Симона Петлюри, 49 тел.: (044) 290-92-60; (050) 385-20-31	Київська, Житомирська, Чернігівська, Сумська
2.	Бердичівське лінійне виробниче управління магістральних газопроводів	Житомирська обл., м. Бердичів, вул. Білопольська, 100 тел.: (041) 243-42-63; (050) 418-47-29	Житомирська, Київська, Вінницька, Хмельницька, Тернопільська
3.	Золотоніське лінійне виробниче управління магістральних газопроводів	Черкаська обл., Золотоніський р-н, с. Скориківка тел.: (04723) 19-203; (050) 411-90-63	Черкаська, Київська, Кіровоградська, Вінницька, Хмельницька, Тернопільська
4.	Лубенське лінійне виробниче управління магістральних газопроводів	Полтавська обл., Лубенський р-н, с. Піски, вул. П'ятикова, 2А тел.: (053) 264-92-03; (050) 385-58-49	Київська, Полтавська, Чернігівська, Сумська, Харківська

№ п/п	Найменування структурного підрозділу	Контактні дані	Регіон обслуговування
1.	Краматорське лінійне виробниче управління магістральних газопроводів	Донецька область, м. Краматорськ, вул. Паркова, буд. 70 тел.: (050) 326-90-44	Луганська, Донецька, Запорізька, Харківська
2.	Харківське лінійне виробниче управління магістральних газопроводів	Харківська обл., м. Харків, пр. Гагаріна 350 тел.: (099) 930-04-95	Харківська, Луганська

■ **1638.** Козацька рада в урочищі Маслів Став затвердила «Ординацію Війська Запорозького Реєстрового» — статут запорозьких козаків. ■ **1910.** Відкрилася Севастопольська офіцерська школа авіації. ■ **1934.** У Кисловодську у віці 68 років помер перший голова Центральної Ради Української Народної Республіки, визначний історик, літературознавець, публіцист і громадський діяч Михайло Грушевський. ■ **1947.** Помер Валентин Садовський — український громадський і політичний діяч, географ, економіст, журналіст, педагог, науковець, генеральний секретар судових справ, народний міністр праці УНР.

№ 236 (8253) П'ЯТНИЦЯ, 24 ЛИСТОПАДА 2023

Сьогодні в Україні у більшості регіонів очікуються опади у вигляді дощу з мокрим снігом. Подекуди налипання мокрого снігу, у Карпатах — хуртовина. Температура повітря вночі близько 0 градусів, вдень — 2—7 градусів тепла. Вітер південно-західний, 7—12 м/с

СПОРТ

Суперник України у півфіналі плей-оф — Боснія і Герцеговина

Футбол. Збірна України, яка фінішувала у відбірній групі С чемпіонату Європи на третьому місці й не змогла пробитися до фінального турніру напряму, має нагоду отримати путівку через плей-оф Ліги націй УЄФА.

Жеребкування стикових поєдинків Євро-2024 відбулося учора, 23 листопада, у Нью-Йорку (Швейцарія).

Суперником наших в 1/2 фіналу плей-оф стала збірна Боснії і Герцеговини (матч — 21 березня).

Шість переможців півфіналів розіграють 26 березня три вакантні перепустки на Євро-2024.

Як повідомлялося, за підсумками європейської кваліфікації на континентальну першість відібралася 21 збірна: Австрія, Албанія, Англія, Бельгія, Данія, Італія, Нідерланди, Німеччина (господар), Іспанія, Португалія, Румунія, Сербія, Словаччина, Словенія, Туреччина, Угорщина, Хорватія, Чехія, Франція, Швейцарія, Шотландія.

Церемонія жеребкування групової стадії Євро-2024 запланована на 2 грудня в Гамбургу (Німеччина). Найкращі європейські збірні будуть розподілені в шести групах.

Фінальний турнір чемпіонату Європи відбудеться з 14 червня по 14 липня у Німеччині.

Тепер — до справ внутрішніх

Після паузи, пов'язаної з виступами національної та молодіжної збірних в офіційних матчах, поновлюються події в чемпіонаті Прем'єр-ліги (УПЛ). 15-й тур стартує сьогодні, 24 листопада.

Першого ігрового дня зустрінуться донецький «Шахтар» та житомирське «Полісся» (початок зустрічі о 19.00).

Програму туру в суботу, 25 листопада, розпочнуть о 13:00 «Минай» та «Кривбас». До речі, закарпатці нещодавно після відставки тренера Володимира Шарана, запросили на вакантне місце Желько Любеновича. Укладено контракт до кінця сезону-2024/2025.

Колишній сербський атакуючий півоборонець Любенович велику частину професійної кар'єри провів у складах різних команд українського чемпіонату: від «Кривбасу» до «Зорі», транзитом через «Таврію» та «Олександрію».

Влітку 2018 року він завершив кар'єру гравця і почав тренерську діяльність. «Зоря» та сербський «Железничар» (Панчево) дали можливість Любеновичу попрацювати асистентом тренера та набути нового досвіду.

А тепер «Минай» не просто запросив Желько на першу в його тренерській кар'єрі повноцінну роботу на посаду, а й доручив витягати команду з останньої сходинки турнірної таблиці УПЛ.

У суботу о 15:00 зійдуться «Верес» і «Металіст 1925», о 17:00 — «Ворскла» та ЛНЗ.

На неділю, 26 листопада, заплановано поєдинки «Олександрія» та «Оболони» (15:00), «Динамо» та «Руху» (17:00).

У понеділок, 27 листопада, «Дніпро-1» зіграє з «Чорноморцем» (17:00).

Зустріч «Колос» — «Зоря» перенесено. А вже 25 листопада «Зоря» зіграє з ізраїльським «Маккабі» (Тель-Авів) перенесеним матчем Ліги конференцій УЄФА.

Підготував **Геннадій БРАНИЦЬКИЙ.**

Про Майдан мовою артефактів

Знамениту «йолку», встановленню якої на Майдані начебто заважали протестувальники, що і послужило формальним приводом для силового розгону студентів у ніч на 30 листопада 2013 року, «прикрашено» державними прапорами і банерами з надписами «Слава Героям», «За євроінтеграцію», «Всіх, хто йде у владу, на детектор брехні», «Митний союз — це втрата незалежності», «Воля України або смерть» й іншими, що передавали дух і суспільні настрої початку Революції Гідності, знову можна побачити — тепер уже на виставці «Майдан: народження мрії. Перший бій», що відкрилася в Українському домі у центрі столиці.

В експозиції — майданівський дорожній знак «Зеку СТОП», «буржуйки», біля яких понад 90 днів громадянського спротиву кримінальному клану, що узурпував владу, грілися учасники акцій протесту, ноші, «коктейлі молотова», дерев'яні щити й інші засоби захисту. У залах на трьох поверхах Українського дому, де у ті історичні дні розміщувалися шпиталь, кухня, їдальня, працювала відкритий університет Майдану, штаб Автомайдану і бібліотека Майдану, — тепер серія фотографій та твори революційного мистецтва.

Анонсуючи відкриття експозиції, її організатори — Національний музей Революції Гідності та Український дім, — повідомили: «Запрошуємо відзначити 10-ту річницю Революції Гідності разом! Десять років тому українці остаточно сформулювали свою національну ідею. Вона викристалізувалася на Майдані. Цей ідеал означено двома місткими словами — «Гідність» і «Свобода». Так звучить наша національна ідея. Ідея, яку ми виборюємо дотепер».

«10 років тому український народ переміг і довів усьому світу, що є самостійним європейським народом. Російські ракети спрямовані зараз не на нашу територію, а на знищення українського населення, історичної пам'яті та української культури. Ми маємо розвивати інфраструктуру пам'яті, з музеями та меморіалами», — сказав під час відкриття експозиції генеральний директор музею Революції Гідності Ігор Пошивайло.

Він наголосив, що на відвідувачів виставки чекають не лише відтворені окремі локації Майдану, а й дискусійні майданчики, екскурсії, кінопокази.

На відкриття виставки завітав Герой України генерал-майор, легендарний «Сумрак», Ігор Гордійчук (на знімку на 1-й стор.).

«На жаль, Україні не вдалося одразу стати частиною європейської сім'ї, як це зробили поляки, естонці, литовці та латвійці, які разом з Україною були частиною радянської системи. Україна пішла важким шляхом і зараз ми розуміємо, яку ціну доводиться платити за свободу. Хотілося би, щоб наш народ цінував

ФОТОФАКТ

До Дня Гідності та Свободи у кудуарах Верховної Ради України відкрили фотовиставку «Майдан». В експозиції до 10-ї річниці від початку Євромайдану представлено історичні світлинні фотокореспондентів газети «Голос України» Сергія Ковальчука, Олександра Клименка та Андрія Нестеренка. Організатори виставки — Апарат Верховної Ради України і парламентська газета «Голос України».

На знімку: заступник голови комітету, голова підкомітету з питань національно-патріотичного виховання Комітету Верховної Ради України з питань молоді і спорту Василь Мокан оглядає виставку.

Фото Андрія НЕСТЕРЕНКА.

та робив висновки, щоб ми перемогли та гідно увійшли в ЄС і НАТО, за що і боролися учасники Євромайдану», — наголосив Ігор Гордійчук.

Голова Українського інституту національної пам'яті Антон Дробович назвав виставку історичною. «Зараз українська молодь мало що знає про події тих ча-

сів. Наша мета — зберегти пам'ять про ті події та передати їх наступним поколінням», — додав він.

Після відкриття експозиції учасники заходу переглянули фільм «Євромайдан SOS» режисера Сергія Лисенка. Виставка триватиме до 3 грудня.

Світлана ЧОРНА.

ФРОНТ

Окупанти розпочали третю хвилю штурму на Авдіївському напрямку

ПОЧАТОК НА 1-Й СТОР.

Водночас Сили оборони України продовжують ведення наступальної операції на Мелітопольському напрямку. На Херсонському напрямку українські воїни надалі утримують зайняті позиції на лівобережжі Дніпра, продовжують вести контрбатарейну боротьбу, завдають вогневого ураження по тилах противника.

Реальний масштаб укріплень, які побудувала та продовжує створювати рф на окупованій території України, — 4 км фортифікаційних споруд на 1 км фронту.

Загалом вони проходять по Запорізькій, Донецькій, Луганській, Херсонській областях та у Криму. Йдеться лише про активні фортифікації, без урахування того, що ворог створив за період АТО та ООС. Враховуючи те, що довжина фронту наразі 1500 км, то на кожний умовний її кілометр припадає майже 4 км укріплень. При цьому склад укріплень пропорційно різний для кожної області. Так, на окупованій території Запорізької області на 896 км окопів припадає 410 км «зубів дракона» та 514 км ровів... Також російські деякі фортифікації намагаються приховати, але частина інших окопів, вочевидь, створювалася нашвидкуруч, без відповідної системи дренажу, що призвело до їх затоплення.

МАЛЮНОК ДНЯ

Голодомор: метроном болю.

Мал. Олексія КУСТОВСЬКОГО.

Літаки аерофлоту рф здійснюють рейси на... «концерти кобзона»

Військова розвідка України провела успішну кіберспецаперацію, здобувши закриті службові документи «росавіації» за понад півторарічний період. «Іхній аналіз свідчить: сфера цивільної авіації терористичної росії перебуває на межі колапсу», — повідомляє ГУР МОУ.

Зокрема, серед наданих нашими розвідниками документальних фактів є такі:

► упродовж січня 2023 року в цивільній авіації росії зафіксовано 185 авіапрігод. Майже третину кваліфіковано як інциденти різного рівня небезпеки. Лідером тут став російський ближньоміагістральний літак «сухой суперjet» — 34 проблемні випадки;

► за 9 місяців 2023 року в рф задокументували 150 випадків технічних несправностей літаків. За аналогічний період 2022 року зафіксовано 50 таких інцидентів. Отже, небезпека польотів у росії зростає втричі;

► найпроблемнішими місцями російської авіації залишаються двигуни та шасі, а також інші важливі елементи: гідросистеми, закріпки та програмне забезпечення. росія має серйозні труднощі з обслуговуванням бортів із великим нальотом. Через брак потужностей та спеціалістів у москві намагаються переорієнтувати обслуговування літаків на Іран, де такі роботи здійснюють без відповідної сертифікації;

► гострий дефіцит запчастин призвів до так званого авіаканібалізму в рф, коли одні літаки розбирають для ремонту інших. Так, до середини 2023 року пустили на «донорство» понад 35% повітряних суден. Більшість радянських літаків Ан-2 станом на зараз не може відірватися від землі, оскільки двигуни до них вироблялися у Польщі, але через санкції їхнє постачання припинено.

У ГУР МОУ нагадали, що ще у вересні 2022 року Міжнародна організація цивільної авіації (ICAO) позначила росію червоним кольором, разом з Ліберією та Бутаном, що свідчить про вкрай високий ризик для безпеки польотів. Аналіз характеру авіаційних інцидентів з отриманих документів вказує, що низка відмов, особливо пов'язаних з двигунами, шасі і механізацією крил, має системний характер. Тенденція свідчить: сфера цивільної авіації в росії перебуває у зоні серйозної турбулентності з високим ризиком зриватись у круте піке, і така патова ситуація росавіації — прямий наслідок санкцій.

Ольга ВІТЕР.

Відповідальні за підготовку номера: **Віталій СУДДЯ, Алла ДОДАТКО.**

► За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.
► Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.
► Направлення матеріалів для друку в газеті є наданням згоди автора на обробку його персональних даних.
► Рукописів не повертаємо.
► При використанні наших публікацій посилання на «Голос України» обов'язкове.

Платні матеріали.

Засновник — Верховна Рада України
Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка).
Передплатні індекси та передплатна ціна на 2023 рік

Для фізичних осіб:
40224 — 45 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота);
08775 — 40 грн. на місяць (3-разовий: вівторок, четвер, п'ятниця).
Для підприємств і організацій:
60955 — 80 грн. на місяць (5-разовий: вівторок — субота).
Ціна в роздрібній мережі — договірна.

Друк:
ТОВ «Мега-Поліграф»,
04073 м. Київ,
вул. Марка Вовчка, 12/14,
тел. (044) 581-68-15
www.mega-poligraf.kiev.ua

Зам. 91284
Видавець —
Державне підприємство
«Редакція газети «Голос України».
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 03047, Київ-47, вул. Петра Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ:
для довідок — 503-68-73;
відділ реклами — 503-61-92;

E-mail: mail@golos.com.ua — загальний

reklama1@golos.com.ua — відділ реклами

let@golos.com.ua — відділ листів

foto@golos.com.ua — відділ ілюстрацій

Сайт — www.golos.com.ua

